Skolinspektionen

Härryda kommun
kommun@harryda.se

Beslut

Datum 2026-11-17
Dnr SI 2026:8107

Beslut

efter kvalitetsgranskning av en tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa i grundskolans årskurs 4-9 vid Önnerödsskolan i Härryda kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Önnerödsskolan avseende verksamhetens kvalitet inom en tillgänglig lärmiljö för alla i ämnet idrott och hälsa (se bilaga 1). Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska i vilken utsträckning undervisningen i ämnet idrott och hälsa, i grundskolans årskurs 4–9, är tillgänglig för alla elever.

Kvalitetsgranskningen utgår från två frågeställningar:

- I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
- I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 2). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. I bilaga 3 återfinns granskningens författningsstöd.

Beslut

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Skolinspektionen bedömer att Önnerödsskolan i Härryda kommun i hög utsträckning uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Skolinspektionen bedömer att Önnerödsskolan i Härryda kommun i låg utsträckning uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom frågeställningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa samt stärk samarbetet mellan lärare och övrig personal för att möjliggöra ett främjande och förebyggande tillgänglighetsarbete.
- Säkerställ att den grundläggande principen om alla elevers lika värde integreras i lärarnas arbete med att göra undervisningen i idrott och hälsa tillgänglig för alla elever.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **28 april 2027** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån det identifierade utvecklingsområdet. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (SI 2026:8107) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Undervisningen i idrott och hälsa är utformad så att alla elever kan delta

Inom denna frågeställning granskas skolans arbete för att skapa en tillgänglig lärmiljö i idrott och hälsa, där undervisningen utformas så att alla elever ges möjlighet att delta. Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer
- Lärares arbete med lektionsupplägg
- Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen i idrott och hälsa är i hög utsträckning utformad så att alla elever kan delta.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever lektionsobservationer av undervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Lärares arbete för att stärka tillitsfulla relationer

Granskningen visar att det finns ett proaktivt arbete i undervisningen för att stärka tillitsfulla relationer där respektfullhet och gemenskap är framträdande.

Lärare främjar en gemenskap både elever emellan och mellan elever och lärare. Samtliga intervjuade elever uppger att de är trygga på lektionerna. Rektorn uppger att relationerna mellan lärare och elever i idrott och hälsa är goda. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer resonerar lärarna med eleverna och hörsammar frågor och tankar. Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna på ett medvetet sätt tränas i att ta ansvar för det sociala klimatet. Eleverna berättar att det finns en förväntan från lärarna att de inte ska kommentera någon annan elevs prestation på ett negativt sätt och att de ska kunna arbeta ihop med alla i klassen. Elever uppger att pojkar och flickor blandas i par- och gruppövningar. Lärare beskriver hur de underlättar interaktioner mellan eleverna genom att styra vilka eleverna arbetar med i lag- och gruppspel. Vidare framgår av intervjuerna med lärare och elever att lärarna tydliggör sociala spelregler både i början av läsåret och i den kontinuerliga undervisningen. En lärare

beskriver att hen i nya grupper har ett extra stort fokus på arbetet med elevers uppträdande och sociala interaktion. Elever uppger att lärarna uppmärksammar konflikter och hjälper eleverna att lösa dem. Elever och lärare beskriver att läraren agerar vid de inslag av jargong eller negativt samspel som uppstår. Lärare berättar att de konflikter som kan uppstå mellan elever brukar handla om frågor kring regelefterlevnad och att läraren vid behov kliver in och tydliggör vilka spelregler som gäller. Elever berättar att läraren för samtal om elever är osams och föreslår lösningar och att läraren inte lämnar eleverna förrän situationen är löst. En elev beskriver att det har förekommit att pojkarna skjutit hårda skott på flickorna och att läraren då justerat gruppindelningar och regler. En annan elev berättar att i hens klass händer det sällan att elever retar varandra eftersom läraren har pratat så mycket med eleverna om att visa respekt. Rektorn uppger att lärarna vid eventuella konflikter kan få stöd från skolledningen, elevhälsan eller från de två elevkoordinatorerna.

Lärare lyssnar på elevernas upplevelser och synpunkter men vissa elever upplever att de inte är delaktiga i upplägget av undervisningen. Lärarna uppger att de tar reda på hur eleverna uppfattar lektionerna genom att iaktta och lyssna in eleverna under lektionerna. Eleverna bekräftar i intervju att lärarna är uppmärksamma på hur eleverna upplever aktiviteter under lektionen. I intervju kan de yngre eleverna beskriva att läraren i slutet av lektionen frågar vad de tycker om övningarna. En lärare berättar att i hens klasser har eleverna en runda där de får berätta vad de tyckte om lektionen. Lärare och elever på högstadiet beskriver dock att det inte sker någon strukturerad reflektion i undervisningen. Elever beskriver att de upplever att det inte alltid har någon effekt att framföra synpunkter eller förslag och att den planering som lärarna har är den som gäller. Lärare på högstadiet beskriver att det finns en grovplanering men att den modifieras utifrån vad som fungerar i gruppen.

Lärares arbete med lektionsupplägg

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad, förutsägbar och innehåller aktiviteter på olika nivå. Lärare ger elever stöd och erbjuder alternativ utifrån elevernas olika behov så att alla elever kan delta aktivt.

Lärare förmedlar information om lektionens mål, upplägg och innehåll på ett tydligt sätt och undervisningen är strukturerad. Eleverna uppger att lärarnas genomgångar är tydliga. Detta bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer då eleverna efter genomgångarna vet vad de ska göra och hur de ska genomföra aktiviteterna. Elever berättar att läraren kan skriva upp syftet med lektionen på en tavla, men att läraren mest brukar berätta och visa med kroppen, eller låta en elev visa vad de ska göra. Elever berättar att lärarna försäkrar sig om att eleverna har förstått informationen

genom att fråga och vara uppmärksamma. Lärarna kan avbryta en övning och förklara igen om läraren märker att eleverna gör fel. Lärarna berättar att de lägger ut information om undervisningen på den digitala plattformen så att eleverna kan förbereda sig. Vidare är undervisningens struktur tydlig. Det finns ett logiskt flöde mellan olika aktiviteter där övergångarna är genomtänkta och planerade. Det finns en balans mellan genomgångar och aktiviteter. Vid Skolinspektionens lektionsbesök inleds undervisningen med en kortare genomgång före aktiviteterna. Lärare uppger att eleverna gynnas av ganska korta genomgångar. Om läraren märker att något är svårt för eleverna så tar läraren hellre en instruktion lite senare på lektionen. En lärare berättar att hen inleder ett nytt block med en introduktionslektion som hen sedan bygger vidare på. Läraren berättar att hen först förklarar vad eleverna ska sträva mot långsiktigt, och att övningarna sedan sker i mindre steg. Vid varje lektion blir det först en kort repetition av föregående lektions innehåll och sedan något nytt moment.

Undervisningen innehåller aktiviteter med olika svårighetsnivåer så att alla elever får möjlighet att utmanas. Av intervjuer med lärare och elever framgår att lärare medvetet väljer aktiviteter där hela gruppen kan vara delaktig. Exempelvis väljer lärare olika nätsporter där eleverna deltar som lag på vardera sida, då detta gör att eleverna kan delta oavsett nivå. Eleverna uppger att när de har matchspel deltar ofta alla elever i mixade lag. Vid Skolinspektionens lektionsbesök deltog samtliga elever i samma orienteringsuppgift och alla elever var aktiva. Lärare uppger att deltagandet har ökat när de tog bort kravet på att vara ombytt. De tillfällen när elever inte deltar handlar enligt lärare och elever främst om att elever har en skada som gör att de inte kan utföra uppgiften. De elever som har hög frånvaro i andra ämnen kan också ha hög frånvaro i ämnet idrott och hälsa. Lärarna och elever uppger att undervisningen när så behövs innehåller aktiviteter på olika svårighetsnivåer. Exempelvis finns det olika svåra stationsbaserade aktiviteter och hinderbanor. När elever hoppar höjdhopp finns olika ribbor att välja mellan. De elever som är bekväma med bollspel kan spela tillsammans på en stor plan med mer spelförståelse medan elever som är bollrädda kan spela på en mindre plan med mjukare och långsammare boll. En lärare berättar att hen anpassar nivån genom att vissa moment kan dröja tills eleverna är mogna för det, så som att ha matchspel på full plan. Eleverna får öva på andra sätt än att spela match, såsom att spela i mindre grupper. Lärare uppger att de också anpassar genom att ändra i reglerna.

Lärares arbete med förhållningssätt och bemötande

Granskningen visar att lärarna i undervisningen skapar ett klimat där elever vågar utmana sig själva, kan känna tilltro till sin förmåga och får

möjligheter att öva och utvecklas i sin egen takt, med fokus på lärandeprocessen snarare än enbart på resultat.

Lärare har planerat för att undervisningen ska ge eleverna möjligheter att uppleva rörelseglädje och utmaningar utifrån sina förutsättningar. Det framgår av dokument som begärts in från huvudmannen att lärarna planerar undervisningen så att den består av en variation av rörelseaktiviteter inom- och utomhus samt inslag av friluftsliv och teoripass. Utifrån en grovplanering anpassar lärarna aktiviteterna så att eleverna ska kunna delta och utvecklas. Aktiviteter återkommer men för varje termin tillkommer regler eller speltaktik, fler och svårare övningar, eller att eleven går från att genomföra ett uppdrag i grupp till att ansvara själv för utförandet. Eleverna erbjuds en bredd av aktiviteter. Eleverna berättar att de exempelvis spelat mycket badminton och volleyboll men också haft dans, friidrott, friluftsliv, frisbee, gymnastik, hjärt- och lungräddning, lacrosse, orientering, spökboll och styrketräning. Lärare beskriver i intervju att de väljer aktiviteter efter elevernas behov och förmåga, en lärare har exempelvis tagit bort spökboll efter att flera elever upplevde leken som otrygg.

Lärare ser alla elever och skapar en lärmiljö där det finns tid och är okej att prova, öva och försöka igen. Av lärar- och elevintervjuer framgår att lärarna anpassar svårighetsnivån på aktiviteterna så att eleverna inte behöver ha förkunskaper och uppmuntrar elever att öva för att bli skickligare. Elever berättar att vid en ny aktivitet börjar alla elever på samma grundläggande nivå och sedan ger läraren eleverna stegvis svårare uppgifter. Elever berättar att de under en lektion kan träna på olika slag inom en bollsport för att sedan träna något annat moment inom samma sport under nästa lektion. Elever berättar att lärarna uppmanar dem att försöka och prova och att det finns tid att träna på olika moment. Lärarna berättar att de inleder med övningar med låg kravnivå för att skapa självförtroende i ämnet. Exempelvis kan elever få jobba med ansatser i gymnastik genom att gå upp och gunga på satsbrädan, för att senare våga hoppa. Lärare berättar att om eleverna tycker det blir för svårt går läraren tillbaka till den nivå som fungerade och börjar om därifrån.

Undervisningen har fokus på aktiviteter som främjar ansträngning och progression. Av lärar- och elevintervjuer framgår att lärare uppmuntrar eleverna att ta nästa steg och förtydligar vikten av att anstränga sig för att bli bättre på någonting. Vid flera tillfällen under Skolinspektionens lektionsobservationer poängterar lärarna vilka förhållningssätt som råder och att övningarna inte är en tävling mellan elever utan att eleverna ska fokusera på sin egen individuella prestation. En lärare berättar att hen medvetet inte lägger energi på att gradera prestationer eller vem som vinner. Läraren säger i stället till eleverna ”bra teknik”, ”bra balans eller

”väl avvägd styrka”. Läraren betonar det som går att utveckla på individnivå. På så vis kan elever oavsett kapacitet prestera på lika villkor, enligt läraren. Det framgår av intervjuerna med elever att de upplever en progression i ämnet. Elever berättar att den rikliga träningen i volleyboll har gjort att hela gruppen gjort framsteg i spelskicklighet. En elev berättar att hen blivit bättre på att slå volter i gymnastik. En annan elev säger att hen har blivit bättre på innebandy och tennis på grund av att läraren har visat eleven hur hen passar och skjuter skott.

Lärare ger eleverna information om framsteg och vad de behöver utveckla men främst på gruppnivå. Elever uppger att det är mest i grupp som läraren berättar vad de gjort bra och vad de ska utveckla. På en av Skolinspektionens lektionsobservationer samlar läraren eleverna i slutet och sammanfattar övningen och vad som gick bra och vad som kunde ha gått bättre. En elev på mellanstadiet bekräftar att läraren brukar samla dem i en ring och förklara vad som var bra och vad de behöver träna mer på. En lärare berättar att hen ger återkoppling till hela gruppen när det är grupparbete och individuellt när det är individuella grenar såsom gymnastik eller orientering. Läraren kan kommentera i samling om det är saker som behöver fungera bättre för alla eller om det är många som gör samma misstag. En annan lärare berättar att det även sker individuell återkoppling till eleverna men att den inte är så systematisk. Några elever säger att det skulle vara bra med mer positiv återkoppling från lärarna och att det är särskilt viktigt för de elever som tycker ämnet är svårt.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

Rektorn skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever

Inom denna frågeställning granskas rektorns arbete med att skapa förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Kvalitetskriterierna är fokuserade på:

- Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete
- Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn bedriver i låg utsträckning ett arbete som skapar förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn och lärare samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Rektorns arbete med arbetsprocesser och samarbete

Granskningen visar att rektorn endast i begränsad omfattning bedriver ett medvetet och systematiskt arbete för att säkerställa en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Det finns inte heller förutsättningar för lärarna i ämnet idrott och hälsa att kontinuerligt samarbeta med varandra och övrig personal för att skapa och upprätthålla en tillgänglig lärmiljö.

Rektorn följer upp elevernas resultat men analyserar inte resultaten i förhållande till hur undervisningen genomförs eller om den är tillgänglig för alla elever. Av rektorsintervjun framgår att rektorn följer upp elevernas upplevelse av trygghet och kunskapsresultat inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn och lärarna uppger att lärarna har avsatt tid varje läsårsslut för att svara på frågor om elevernas kunskapsresultat och att rektorn sedan tar del av lärarnas svar. Vidare svarar skolans elever på enkäter som berör tryggheten på hela skolan och där kan det komma fram information om tryggheten inom och kring ämnet idrott och hälsa. Rektorn och lärarna beskriver att majoriteten av eleverna har en god måluppfyllelse. Rektorn uppger att det finns ett fåtal elever som inte deltar i undervisningen, men att det då finns individuella orsaker. Elever som återkommande inte deltar eller som deltar sporadiskt av olika anledningar har dessutom samma mönster i andra ämnen, enligt rektorn. Lärare beskriver att en bidragande orsak till att så många elever deltar i undervisningen och når goda resultat är att många elever är intresserade av att vara aktiva även på sin fritid. Av lärarintervjun framgår dock att lärarna inte får någon återkoppling kring analysen av måluppfyllelsen. Den dialog som sker mellan lärare och rektorn om undervisningen är begränsad till årligen genomförda medarbetarsamtal. Rektorn och lärarna uppger att rektorn inte har gjort några lektionsbesök för att säkerställa en tillgänglig lärmiljö. Det framgår av intervjun med rektorn att rektorns bild av ämnets tillgänglighet bygger på en allmän uppfattning om hur det fungerar på skolan i stort och att rektorn inte kan precisera hur det fungerar i ämnet idrott och hälsa. Exempelvis svarar rektorn att det är möjligt att lärarna är olika skickliga på att fånga upp och stödja elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, detta eftersom hen har sett skillnader mellan lärare i andra ämnen, men att det inte är något som rektorn vet säkert gällande ämnet idrott och hälsa.

Rektorns åtgärder har svag koppling till att göra undervisningen tillgänglig för alla elever i ämnet idrott och hälsa. Av rektorsintervjun framgår att rektorn kan redovisa för vissa åtgärder som är kopplade till ämnet idrott

och hälsa men åtgärderna utgår inte från en analys av undervisningen. Exempelvis får elever som har svårigheter att delta i stor grupp i simundervisningen möjlighet att träna i mindre grupp eller enskilt. Rektorn uppger att för några elever med funktionsnedsättning och stor frånvaroproblematik har rektorn tagit beslut om anpassad studiegång som innebär att eleven inte har ämnet idrott och hälsa utan ska fokusera på andra ämnen. Rektorn berättar också att det finns idrottsstöd som innebär att personal från arbetslaget vid behov kan stärka upp i till exempel omklädningsrummen. Rektorn uppger samtidigt att idrottsstödet inte är där hela tiden och att det är en utmaning att få elever att känna sig trygga med att byta om och duscha. Lärarna beskriver att de flera gånger har tagit upp med rektorn att det är för kort tid mellan lektionerna och att det bidrar till att skapa en otrygg miljö för eleverna i omklädningsrummen. Lärarna berättar att frågor om otrygghet i omklädningsrummen kommer upp varje år i uppföljningarna med eleverna och att det har skett vissa åtgärder men att de inte har räckt till. Rektorn uppger att det är många avvägningar i schemaläggningen som behöver göras på en skola för att skapa en helhetslösning och att förslagen därför kan vara svåra att möta.

Rektorn ger begränsade förutsättningar för lärare och övrig personal att samarbeta för att skapa och upprätthålla en tillgänglig lärmiljö för alla elever i ämnet idrott och hälsa. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att lärarna i ämnet idrott och hälsa ingår i arbetslag med lärare i andra ämnen och att dessa träffas frekvent och har en tydlig arbetsordning. Vid behov deltar en representant från elevhälsan och viss tid ägnas åt att samtala om elever som riskerar att inte nå målen. Lärare uppger att stödet från elevhälsan är efterfrågat av många lärare och det gör att det kan vara svårt att få återkoppling i elevfrågor. Lärare uppger att stödet främst sker i arbetslaget och i samtal med rektorn och inte med elevhälsan. Det framgår av lärarintervjun att elevhälsan inte har gjort lektionsobservationer i ämnet idrott och hälsa eller träffat lärarna för att diskutera undervisningen i ämnet. Rektorn uppger att lärarna har viss samplanering när de delar en årskurs och det finns mentorstid för de nya lärarna. Lärarna har också ämnesträffar en gång i månaden. Rektorn uppger att i uppstarten på terminen finns det många timmar att planera undervisningen tillsammans. Lärarna beskriver att de har en chattgrupp ihop där praktiska frågor kan avhandlas men att de sällan samtalar med varandra om hur de kan göra undervisningen mer tillgänglig. Den tid som funnits för ämnesutbyte har under en period tagits i anspråk för en satsning på handledning av lärarstudenter. Lärarna uppger att ämneslaget hittills inte har träffats över höstterminen.

Rektorns arbete med grundläggande principer för tillgänglighet

Granskningen visar att rektorn förmedlar principen om alla elevers lika värde men inte hur det ska kopplas till lärarnas arbete med att göra undervisningen i ämnet idrott och hälsa tillgänglig.

Rektorn leder i begränsad utsträckning arbetet med att integrera en värdegrund som tydliggör att undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska vara tillgänglig för alla elever. Lärarna uppger att rektorn inte har samtalat om mål och förväntningar på arbetet med tillgänglighet. Även om rektorn uppger att han förmedlar förväntningar på lärarna inom ramen för medarbetarsamtalen så beskriver lärarna att rektorn saknar insyn i undervisningen. Det pågår ingen dialog mellan lärarna och rektorn om hur lärarna planerar undervisningen för att ta till vara elevers olikheter som en tillgång och resurs i ämnet idrott och hälsa. Visserligen beskriver rektorn att det förekommit samtal mellan lärare om tillgänglighet men att de samtalen har varit på en generell pedagogisk nivå och inte ämnesspecifika. Samtalen har övergripande berört vikten av att elever behöver en undervisning som är anpassad utifrån deras förmågor. Rektorn uppger att han kan se att det går att utveckla skolans arbete med värdegrundsfrågor. Rektorns bild är att värdegrundsarbetet i ämnet idrott och hälsa har ungefär samma utmaningar som övriga ämnen på skolan. Lärarna uppger att de inte har exempel på något pågående arbete som berör en tillgänglig lärmiljö. Rektorn berättar att trygghetsarbetet just nu fokuserar på språkbruk och skojbråk och det jobbar hela skolan med. Rektorn uppger att två arbetslag går en utbildning i positivt beteendestöd i klassrummet. Rektorn uppger att hen inte har tänkt på utbildningen specifikt för idrottsämnet, men att det finns ett behov av att jobba med tydliga förväntningar på elever i alla ämnen. Lärarna uppger att de inte har fått någon kompetensutveckling inom tillgänglig lärmiljö. Enligt lärarna har de senaste två årens samverkanstid gått till handledarutbildningen kopplat till lärarstudenterna.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa samt stärk samarbetet mellan lärare och övrig personal för att möjliggöra ett främjande och förebyggande tillgänglighetsarbete.

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.[1] Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.[2] Rektorn ansvarar också för att på skolenhetsnivå kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av personal och elever.[3]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte analyserar elevernas resultat i relation till hur undervisningen genomförs eller om den är tillgänglig för alla elever. De åtgärder som rektorn vidtar har en svag koppling till att utveckla undervisningens tillgänglighet. Rektorn ger dessutom begränsade förutsättningar för lärare i idrott och hälsa att samarbeta med varandra och med elevhälsan kring att skapa en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Genom att utveckla arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö och väva in det i det systematiska kvalitetsarbetet får rektorn en klarare bild av vilka insatser som fungerar och vilka som behöver stärkas. När skolans organisation och rutiner stödjer samarbete lärare emellan och mellan lärare och elevhälsan finns möjligheter till ett främjande och förebyggande arbete.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn förbättrar arbetsprocesserna för en tillgänglig lärmiljö och stärker samarbetet lärare

---

[1] 2 kap. 9 § första stycket skollagen.
[2] 2 kap. 10 § första stycket skollagen.
[3] Se 4 kap. 4 § skollagen.

emellan och med övrig personal. Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas i utvecklingsarbetet.[4]

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande område:

- Säkerställ att den grundläggande principen om alla elevers lika värde integreras i lärarnas arbete med att göra undervisningen i idrott och hälsa tillgänglig för alla elever.

Av läroplanen framgår att skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.[5] Rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Inom givna ramar har rektorn dessutom ett särskilt ansvar för bland annat följande områden: Att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning. Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Att

[4] Skolans gemensamma elevhälsoarbete - Skolverket (Hämtad 2026-11-16). Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket Hämtad (2026-11-16). Att leda tillgänglighetsarbete Specialpedagogiska skolmyndigheten (2026-11-16). Rekommendationer om att leda tillgänglighetsarbete Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-06-11).

[5] Lgr 22 1 Skolans värdegrund och uppdrag. Grundläggande värden.

skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.[6]

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte förmedlar hur principen om alla elevers lika värde ska kopplas till lärarnas arbete med att göra undervisningen i ämnet idrott och hälsa tillgänglig. Lärare har inte haft något kollegialt samarbete eller någon fortbildning kring hur undervisningen kan göras mer inkluderande i ämnet idrott och hälsa. Genom att knyta värdegrundsarbetet till frågor om tillgänglighet och delaktighet kan skolan skapa lärmiljöer som fungerar för alla elever. När lärare ges goda möjligheter till kompetensutveckling stärks förutsättningarna att utveckla en tillgänglig lärmiljö, vilket i sin tur kan öka elevernas delaktighet samt främja deras utveckling och lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder värdegrundsarbetet för att utveckla ett gemensamt förhållningssätt och en samsyn i kollegiet om att elevers olikheter är en resurs. Rektorn ska se till att lärarna får den kompetensutveckling som krävs för att de ska kunna utveckla tillgängligheten i undervisningen i ämnet idrott och hälsa. Specialpedagogiska skolmyndigheten har material som kan användas i detta arbete.[7]

På Skolinspektionens vägnar

X Sara Lidegran

Föredragande
Signerat av: Sara Lidegran

X Malin Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Larsson

I handläggningen av ärendet har även utredaren Tora Andersson deltagit.

[6] Lgr22, 2.8 Rektors ansvar.
[7] Samsyn och förståelse Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-11-16). Kapacitet och kompetens Specialpedagogiska skolmyndigheten (Hämtad 2026-11-16).

Bilaga 1: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Önnerödsskolan den 6-7 oktober 2026 och genomförde sedan en digital intervju med rektorn och biträdande rektorn den 13 oktober 2026. Besöket och den digitala intervjun genomfördes av utredarna Sara Lidegran och Tora Andersson.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Tre lektionsobservationer
- Fyra gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn och biträdande rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Under 2027 planerar Skolinspektionen att publicera en övergripande rapport. I rapporten redovisas de samlade iakttagelserna från den tematiska kvalitetsgranskningen.

Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Granskningens syfte är att granska om undervisningen i idrott och hälsa, i grundskolans årkurs 4–9, är tillgänglig för alla elever, utifrån Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier.

Frågeställningar

1. I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?
2. I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterier

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Varje frågeställning bedöms i tre nivåer: i hög utsträckning, i flera delar och i låg utsträckning.

Frågeställning 1

I vilken utsträckning är undervisningen i idrott och hälsa utformad så att alla elever kan delta?

Kvalitetskriterium 1a Relationer

Det finns ett proaktivt arbete i undervisningen för att stärka tillitsfulla relationer både elever emellan och mellan elever och lärare, där respektfullhet och gemenskap är framträdande. Det innebär bland annat att läraren är lyhörd för elevernas perspektiv, bekräftar eleverna och exempelvis underlättar interaktioner mellan elever.

Kvalitetskriterium 1b Lektionsupplägg

Undervisningen är strukturerad och förutsägbar. Det innebär bland annat att läraren förmedlar information om lektionens upplägg och innehåll. Undervisningen innehåller olika aktiviteter, uppgifter på olika nivå och läraren ger stöd och erbjuder alternativ utifrån elevernas olika behov så att eleverna kan delta aktivt.

Kvalitetskriterium 1c Förhållningssätt och bemötande

Undervisningen präglas av ett utvecklande klimat så att elever vågar utmana sig själva och kan känna tilltro till sin förmåga. Undervisningen ger eleverna rika möjligheter att öva, pröva och utvecklas i sin egen takt. Undervisningen betonar lärandeprocessen och värderar utveckling högre än enbart resultat.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar så att undervisningen i ämnet idrott och hälsa blir tillgänglig för alla elever?

Kvalitetskriterium 2a Arbetsprocess

Rektorn leder ett medvetet och systematiskt arbete för att främja en tillgänglig lärmiljö i ämnet idrott och hälsa. Rektorn ser till att adekvata åtgärder vidtas för att undanröja identifierade hinder för en tillgänglig lärmiljö. Rektorn skapar förutsättningar för att samarbete mellan lärare och övrig personal sker kontinuerligt i syfte att tillgängliggöra undervisningen i idrott och hälsa.

Kvalitetskriterium 2b Grundläggande principer

Rektorn förmedlar en grundläggande princip som bygger på alla elevers lika värde där olikheter ses som en tillgång och resurs i ämnet idrott och hälsa. Målsättningen om full tillgänglighet är en levande fråga i skolan och fungerar som vägledning för ämnet idrott och hälsa i det dagliga arbetet.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.[8]

Enligt 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) syftar utbildningen inom skolväsendet till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. I förarbetena till bestämmelsen framgår bland annat följande. Sverige har internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna som bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. I första hand ligger ansvaret för att de mänskliga rättigheterna respekteras och tillgodoses på varje stats regering men även de statliga och kommunala förvaltningarna har ett ansvar. Detta innebär att den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Tillägget om de mänskliga rättigheterna som nämns i bestämmelsen betonar detta.[9]

Det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.[10]

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.[11]

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar

[8] 26 kap. 20 § skollagen.
[9] Prop. 2009/10:165 s 221.
[10] 2 kap. 9 § första stycket skollagen.
[11] 2 kap. 10 § första stycket skollagen.

till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.[12]

Rektorn ansvarar också för att på skolenhetsnivå kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av personal och elever.[13]

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.[14]

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero.[15]

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.[16]

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas. Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.[17]

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande

---

[12] 3 kap. 2 § första och andra stycket skollagen.
[13] 4 kap. 4 § skollagen.
[14] 4 kap. 9 § första stycket skollagen.
[15] 5 kap. 3 § första stycket skollagen.
[16] 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).
[17] Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22) 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden.

identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.[18]

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Omsorg om den enskilda elevens hälsa, välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.[19]

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.[20]

Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor, i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet, visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt. Läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling, tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.[21]

Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs

[18] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet.
[19] Lgr22 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande.
[20] Lgr22, 1 En likvärdig utbildning.
[21] Lgr 22 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan, stimulera, handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter. Läraren ska vidare organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.[22]

Skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö. Läraren ska vidare svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad, svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.[23]

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn bland annat det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och inom givna ramar ett särskilt ansvar för bland annat följande. Att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning. Att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen. Att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.[24]

Undervisningen i ämnet idrott och hälsa ska syfta till att eleverna utvecklar allsidiga rörelseförmågor och intresse för att vara fysiskt aktiva och vistas i naturen. Eleverna ska genom undervisningen ges förutsättningar att utveckla goda levnadsvanor i syfte att kunna påverka sin hälsa genom livet. Undervisningen ska vara utformad så att alla elever kontinuerligt kan delta i undervisningens aktiviteter och ge eleverna förutsättningar att kunna delta i andra rörelseaktiviteter i skolan. Den ska också bidra till att eleverna

[22] Lgr 22, 2.2 Kunskaper.
[23] Lgr 22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.
[24] Lgr22, 2.8 Rektors ansvar.

utvecklar en god kroppsuppfattning och tilltro till sin egen fysiska förmåga. I undervisningen ska eleverna få möta olika slags aktiviteter i varierande miljöer och sammanhang samt få möjlighet att utveckla sin samarbetsförmåga och respekt för andra.[25]

Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna bör vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet. Den svenska skollagstiftningen och verksamheten inom skolväsendet ska överensstämma med Sveriges förpliktelser enligt dessa överenskommelser. Detta betonas i 1 kap. 4 § skollagen.[26] Sådana förpliktelser finns bl.a. i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har ratificerat Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.[27] Enligt artikel 24 måste konventionsstaterna säkerställa att de förverkligar rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning i ett inkluderande utbildningssystem. I den allmänna kommentaren till artikel 24 anges bl. a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Vidare framgår att inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande.[28]

[25] Lgr22, 5. Kursplaner, 5.4 Idrott och hälsa. Syfte.
[26] Prop. 2009/10:165 s 221.
[27] Sveriges internationella överenskommelser, SÖ 2008:26.
[28] Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10. Myndigheten för delaktighet, 2017.